

BKA-I-0912-5/15/3

(dawniej: BM-II-0912-15/14)

VNR: 150603-00851

Pani

Wioletta Sychniak

Prezes Sądu Rejonowego

dla Łodzi-Widzewa w Łodzi

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. INFORMACJE O KONTROLI

Jednostka kontrolowana: Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, ul. Piłsudskiego 143,
92-332 Łódź (dalej: Sąd Rejonowy)

Kontrolerzy: Eugenia Wesołowska – inspektor oraz Marcin Kwaśny – główny specjalista,
działający na podstawie upoważnienia nr 23/2014 z dnia 3 października
2014 r. Dyrektora Biura Ministra, Marka Łukaszewicza

Zakres kontroli: Przyznawanie i wypłata wynagrodzenia Kierownikowi Finansowemu,
a następnie Dyrektorowi Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa
w Łodzi

Okres objęty kontrolą: 01.01.2013 r. – 31.08.2014 r.

Termin kontroli: 06-17.10.2014 r.

II. USTALENIA KONTROLI

1. Informacje wstępne

W okresie objętym kontrolą Prezesem Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi był Robert Świecki, natomiast Dyrektorem Jolanta Przepiórkowska-Bala.

Kontrolerzy posiadali upoważnienia do przetwarzania danych osobowych w zakresie wymaganym tematyką kontroli.

[akta kontroli str. 5-8]

2. Ustalenia szczegółowe

2.1. Zmiany organizacyjne wprowadzone od dnia 01.01.2013 r.

Pismem z dnia 31.12.2012 r.¹, działający z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, Wojciech Węgrzyn, wskazał, iż z dniem 01.01.2013 r. Kierownik Sądu Rejonowego, Jolanta Przepiórkowska-Bala, stała się jego dyrektorem. Podstawę stanowił art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw². Jednocześnie poinformowano, iż do czasu ustalenia nowych warunków wynagradzania w mocy pozostawały warunki dotychczasowe.

Nowe warunki wynagradzania Dyrektora Sądu Rejonowego zostały określone na mocy pisma z dnia 29.01.2013 r.³, działającego z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości Sekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości, Stanisława Chmielewskiego.

[akta kontroli str. 9-11]

2.2. Prawdliwość przyznania oraz wypłaty wynagrodzenia kierownikowi Sądu Rejonowego według stanu na dzień 31.12.2012 r.

Wynagrodzenie Kierownika Finansowego Sądu Rejonowego, obowiązujące na dzień 31.12.2012 r., zostało przyznane na podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego⁴.

Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi, Sławomir Włazło decyzją z dnia 18 maja 2010 r. przyznał Kierownikowi Finansowemu Sądu Rejonowego wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatek z tytułu zajmowanego stanowiska zgodnie ze stawkami określonymi w załącznikach nr 3 i 4 do ww. rozporządzenia. Ponadto, dnia 4 lipca 2012 r. przyznał dodatek specjalny na okres od 1 lipca 2012 r. do 31 grudnia 2012 r. w wysokości przewidzianej przywołanym rozporządzeniem.

¹ znak: DSO-IV-134-504/12/2

² Dz. U. Nr 203, poz. 1192, z późn. zm.

³ Znak: DSO-IV-134-5/13

⁴ Dz. U. Nr 49, poz. 299

Dodatek za wieloletnią pracę w wysokości 20% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, Prezes Sądu Okręgowego w Łodzi, Ewa Chałubińska przyznała Kierownikowi Finansowemu Sądu decyzją z dnia 01.10.2004 r., powołując się na art. 15 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. *o pracownikach sądów i prokuratury*⁵.

[akta kontroli str. 12-18]

2.3. Prawdliwość przyznania oraz wypłaty wynagrodzenia Dyrektorowi Sądu Rejonowego od dnia 01.01.2013 r.

Na podstawie art. 32 c § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. *Prawo o ustroju sądów powszechnych*⁶ (dalej: ustawa *usp*), w związku z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. *o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw* i § 2 ust. 1 pkt 3 lit. a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2012 r. *w sprawie wynagrodzenia dyrektora sądu i zastępcy dyrektora sądu*⁷ Sekretarz Stanu, Stanisław Chmielewski z upoważnienia Ministra Sprawiedliwości przyznał Dyrektorowi Sądu Rejonowego z dniem 1 stycznia 2013 r. wynagrodzenie zasadnicze⁸. Wynagrodzenie przyznano stosownie do obsady etatowej sędziów wynikającej z § 2 wyżej przytoczonego rozporządzenia.

Dyrektorowi Sądu Rejonowego w okresie 01.01.2013 r. – 31.08.2014 r. nie przyznawano dodatku specjalnego.

Ponadto, zgodnie z wyjaśnieniem⁹, za miesiąc styczeń 2013 r. został wypłacony dodatek stażowy według wysokości przysługującej w miesiącu grudniu 2012 r. Rozliczenie dodatku stażowego za miesiąc styczeń 2013 r. nastąpiło po otrzymaniu decyzji Ministra Sprawiedliwości o wysokości przyznanego wynagrodzenia od stycznia 2013 r.

Dnia 05.07.2013 r. Prezes Sądu Rejonowego udzielił Dyrektorowi negatywnej odpowiedzi na jego wniosek¹⁰ w sprawie przyznania i wypłaty dodatku za wieloletnią pracę za kolejne miesiące 2013 r. Przywołany art. 32 c, a także art. 32 d ustawy *usp*, w brzmieniu na dzień 01.01.2013 r., nie przewidywały dla osoby zatrudnionej na stanowisku dyrektora sądu ww. dodatku.

⁵ Dz. U. Nr 162, poz. 1125

⁶ Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.

⁷ Dz. U. z 2012 r., poz. 1482

⁸ Pismo DSO-IV-134-5/13 z dnia 29.01.2013 r.

⁹ Wyjaśnienie Głównej Księgowej z dnia 10.10.2014 r.

¹⁰ Pismo z dnia 04.07.2013 r.

Dodatek został ostatecznie zasądzony Dyrektorowi Sądu na podstawie wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 30 października 2013 r.¹¹ w sprawie z powództwa Dyrektora Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, Jolanty Przepiórkowskiej-Bala (Zgodnie z sentencją wyroku dotyczył on okresu styczeń-wrzesień 2013 r.) W jego uzasadnieniu wskazano m. in., iż: „(...) Przepisy nowelizujące nie wspominają o dodatku za wieloletnią pracę dla dyrektorów. Nie oznaczają to jednak, iż w przypadku tych pracowników, którzy stali się dyrektorami z mocy prawa (art. 11 ust. 1) na skutek ustawowego przekształcenia dotychczasowych stanowisk kierowników finansowych, dodatek im nie przysługuje. Ustawa wyraźnie różnicuje bowiem sposób powołania na stanowiska dyrektorów, przewidując – obok konkursu – iż pewna część dyrektorów sądów powszechnych obejmie wskazane stanowiska z mocy prawa. Intencja ustawodawcy jest więc jasna – stosunek pracy (powołanie) kierowników finansowych jest, w tych przypadkach, kontynuowany. Oznacza to zachowanie więzi prawnej zatrudnienia (aktu powołania), co na gruncie prawa pracy oznacza, iż indywidualna treść tego stosunku (w tym elementy wynagrodzenia za pracę), zostaje zachowana. (...)” Jak wynika dalej z uzasadnienia, żaden przepis nie pozbawił powódki uprawnień, które do tej pory nabyła w ramach jednego i trwającego nadal stosunku pracy. Żaden przepis ponadto nie zobowiązał Prezesa do wypowiedzenia powódce stosunku pracy w jakiegokolwiek części i jest bezsporne, że żadne takie wypowiedzenie warunków zatrudnienia nie nastąpiło.

Roszczenie powódki o zapłatę podlegało uwzględnieniu za okres wymagalności, licząc do dnia ogłoszenia wyroku. W związku ze sformułowaniem przez powódkę roszczenia także o zapłatę dodatku za okresy następujące po dacie wydania wyroku, roszczenia w tym zakresie, jak wynika z uzasadnienia, jako jeszcze niewymagalne należało oddalić. (Wyrok wraz z jego uzasadnieniem stanowi akta kontroli str. 26-31.)

Przywołać w tym miejscu należy stanowisko Departamentu Prawa Cywilnego Ministerstwa Sprawiedliwości¹² w kwestii możliwości przyznania i wypłaty dyrektorom sądów dodatku za wieloletnią pracę w okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 23 stycznia 2014 r., stanowiące akta kontroli str. 71-74 Wynika z niego, iż w konsekwencji dokonanej analizy obowiązujących w tym zakresie przepisów prawa, w tym m. in. art. 11 ust. 1 oraz ust. 3 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, art. 32 a, 32 c oraz art. 32 d ustawy *usp*, przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2012 r. w sprawie wynagrodzenia

¹¹ Sygn. akt XP 456/13

¹² z dnia 18 grudnia 2014 r. (znak: DPtC-IV-0912-1/14/4)

dyrektora sądu i zastępcy dyrektora sądu oraz rozporządzeń Ministra Sprawiedliwości w sprawie stanowisk i szczegółowych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego, kolejno z dnia 30 marca 2010 r. i z dnia 16 kwietnia 2013 r.¹³, uznać należy, że dyrektorzy sądów, po ustaleniu im przez Ministra Sprawiedliwości wysokości wynagrodzenia zasadniczego, tj. „nowych warunków wynagradzania”, nie później niż z dniem 31 marca 2013 r. utracili prawo do dodatku za wieloletnią pracę, bowiem przepisy ustawy *usp* nie przewidywały takiego składnika uposażenia dyrektorów sądu. Należy jednocześnie wskazać, że „ustalenie nowych warunków wynagradzania”, o którym mowa w art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw, nie mogło przybrać formy wypowiedzenia zmieniającego, bowiem wypowiedzenie warunków pracy i płacy pracownikowi zatrudnionemu na podstawie powołania jest niedopuszczalne¹⁴. Uprawnienie do tego dodatku dyrektorzy nabyli ponownie dopiero z dniem 24 stycznia 2014 r., tj. z dniem wejścia w życie nowelizacji art. 32 d § 2 ustawy *usp*.

Za kolejny okres, tj. od dnia 01.10.2013 r. do czasu wejścia w życie nowelizacji ustawy *usp* dodatek za wieloletnią pracę został przyznany na podstawie pisma z dnia 27 listopada 2013 r. Prezesa Sądu Rejonowego. Uwzględniając fakt, iż (zgodnie z sentencją przywoływanego wyroku z dnia 30 października 2013 r.) zasądzona kwota tytułem dodatku za wieloletnią pracę dotyczyła wyłącznie okresu od stycznia do września 2013 r., kwota, przyznana za kolejne miesiące, zgodnie ze stanowiskiem Departamentu Prawa Cywilnego, została wypłacona bezpodstawnie.

Dyrektorowi Sądu na podstawie ww. wyroku został wypłacony dodatek za wysługę lat w miesiącu listopadzie 2013 r. za okres 9 miesięcy (za okres od miesiąca stycznia do września 2013 r. włącznie¹⁵) oraz w miesiącu grudniu 2013 r. za okres kolejnych 3 miesięcy¹⁶. Za styczeń 2014 r. dodatek wypłacono na bieżąco¹⁷.

Dyrektor Sądu Rejonowego zrzekła się jednocześnie dochodzenia należnych odsetek.

Wynagrodzenie zasadnicze za 2013 r. Dyrektorowi Sądu Rejonowego wypłacono w przyznanych wysokościach¹⁸.

¹³ Dz. U. z 2013 r., poz. 646

¹⁴ Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2009 r., sygn. akt II PK 43/09 i uchwałę tego Sądu z dnia 21 grudnia 1987 r., III PZP 47/87

¹⁵ Lista płac nr A100024

¹⁶ Lista płac nr A00027 i 28

¹⁷ Lista płac nr A100001

¹⁸ Zgodnie z listami wynagrodzeń za 2013 r. i kartami wynagrodzeń

W związku ze zmianą od dnia 24.01.2014 r.¹⁹ art. 32 d ustawy *usp*, Prezes Sądu Rejonowego, pismem z dnia 31 stycznia 2014 r. przyznał Dyrektorowi Sądu od dnia 01.02.2014 r. dodatek za wieloletnią pracę w wysokości 20% wynagrodzenia zasadniczego.

[akta kontroli str. 51-61]

III. OCENA KONTROLOWANEGO OBSZARU DZIAŁALNOŚCI SĄDU

Przyznawanie i wypłatę wynagrodzenia Kierownikowi Finansowemu, a następnie Dyrektorowi Sądu Rejonowego oceniono pozytywnie z zastrzeżeniami.

W związku ze zmianą od dnia 01.01.2013 r. przepisów w zakresie przyznawania dodatku za wieloletnią pracę dyrektorom sądów, podstawę naliczenia dodatku Dyrektorowi Sądu Rejonowego w 2013 r. oraz w miesiącu styczniu 2014 r. stanowił wyrok z powództwa Dyrektora Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi.

Zgodnie ze stanowiskiem Departamentu Prawa Cywilnego Ministerstwa Sprawiedliwości wydanym w kwestii możliwości przyznania i wypłaty dyrektorom sądów dodatku za wieloletnią pracę w okresie od dnia 1 stycznia 2013 r. do dnia 23 stycznia 2014 r., dyrektorzy sądu, po ustaleniu im przez Ministra Sprawiedliwości wysokości wynagrodzenia zasadniczego od dnia 1 stycznia 2013 r. tj. „*nowych warunków wynagrodzenia*” utracili prawo do dodatku za wieloletnią pracę, bowiem przepisy ustawy *usp* nie przewidywały takiego składnika uposażenia dyrektorów sądu. „Ustalenie nowych warunków wynagradzania”, o którym mowa w art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r., nie mogło przybrać formy wypowiedzenia zmieniającego, bowiem wypowiedzenie warunków pracy i płacy pracownikowi zatrudnionemu na podstawie powołania jest niedopuszczalne. Uprawnienia do dodatku za wieloletnią pracę dyrektorzy nabyli ponownie dopiero z dniem 24 stycznia 2014 r., tj. z dniem wejścia w życie nowelizacji art. 32 d § 2 ustawy *usp*.

Uwzględniając fakt, iż zasądzona przez sąd kwota tytułem dodatku za wieloletnią pracę dotyczyła wyłącznie okresu od stycznia do września 2013 r., kwota przyznana Dyrektorowi Sądu za kolejne miesiące, została wypłacona bezpodstawnie.

Jednocześnie ustalono, iż wynagrodzenie zasadnicze za 2013 r. Dyrektora Sądu przyznano i wypłacono w prawidłowych wysokościach. Podobnie prawidłowo zostały przyznane poszczególne składniki wynagrodzenia Dyrektora obowiązujące na dzień

¹⁹ Na podstawie art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2014 r., poz. 31)

31.12.2012 r., a także dodatek za wieloletnią pracę w związku ze zmianą przepisów prawa od dnia 24.01.2014 r.

Odnosząc się do wniesionych przez poprzedniego Prezesa Sądu, Roberta Świeckiego²⁰, zastrzeżeń do projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 20 lutego 2015 r., poniżej przedstawiono stanowisko w tej kwestii.

Naczelną zasadą, którą kierowano się podejmując kontrolę w Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi było dokonanie, zgodnie z obowiązującymi standardami, rzetelnych i obiektywnych ustaleń odzwierciedlających stan faktyczny w przedmiocie kontroli. Powyższe zrealizowano na podstawie przedłożonych kontrolerom dowodów źródłowych oraz udzielonych w trakcie kontroli wyjaśnień.

Uwzględniając powyższe, zgłoszone zastrzeżenia do ustaleń zawartych w przywołanym projekcie wystąpienia pokontrolnego należy oddalić w całości.

Możliwość przyznania kierownikowi finansowemu Sądu dodatku za wieloletnią pracę przewidywał do dnia 31.12.2012 r. art. 15 ustawy o *pracownikach sądów i prokuratury* oraz § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie *stanowisk i szczególnych zasad wynagradzania urzędników i innych pracowników sądów i prokuratury oraz odbywania stażu urzędniczego*. Powyższe przepisy były zatem podstawą wypłaty ww. dodatku jak i wynagrodzenia zasadniczego Kierownikowi finansowemu, Jolancie Przepiórkowskiej-Bala, obowiązującego na dzień 31.12.2012 r. (Powyższe opisano na str. 2-3 projektu wystąpienia pokontrolnego z dnia 20 lutego 2015 r.)

Z dniem 01.01.2013 r. zasady wynagradzania zmieniono w związku m.in. z zastąpieniem dotychczasowej funkcji kierownika finansowego w sądach rejonowych funkcją dyrektora. Kwestię wynagrodzeń dyrektorów i ich zastępców uregulowano od tego dnia w art. 32c ustawy *Prawo o ustroju sądów powszechnych*. Ww. przepis został dodany przez art. 1 pkt 24 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o *zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw*. Tenże artykuł wśród elementów wynagrodzenia wymieniał wyłącznie wynagrodzenie zasadnicze, dodatek specjalny z tytułu okresowego zwiększenia obowiązków lub zadań oraz nagrodę za szczególne osiągnięcia w pracy. (Wysokość wynagrodzenia zasadniczego oraz sposób ustalania ww. dodatku i nagrody określono natomiast w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 grudnia 2012 r.

²⁰ Pismo z dnia 6 marca 2015 r.

w sprawie wynagrodzenia dyrektora sądu i zastępcy dyrektora sądu.) Powyższe przepisy stanowiły z kolei podstawę przyznania Jolancie Przepiórkowskiej-Bala, już jako dyrektorowi Sądu, wynagrodzenia zasadniczego, co opisano na str. 3 projektu wystąpienia pokontrolnego. Dodany od początku 2013 r. art. 32d ustawy *Prawo o ustroju sądów powszechnych* również pierwotnie nie przewidywał możliwości zastosowania do dyrektora sądu m. in. art. 15 przywołanej wcześniej ustawy *o pracownikach sądów i prokuratury*, a tym samym możliwości przyznania mu dodatku za wieloletnią pracę. Powyższe umożliwiono dopiero, wprowadzając w tym konkretnym przepisie zmianę z dniem 24.01.2014 r., na mocy art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 listopada 2013 r. *o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych*.

Mając na uwadze powyższe, w wyniku przeprowadzonej w Sądzie kontroli ustalono, że dodatek za wieloletnią pracę został ww. osobie przyznany i wypłacony stosownie do wyroku Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z dnia 30 października 2013 r. Zgodnie z sentencją wyroku, na rzecz wnoszącego pozew Dyrektora Sądu zasądzono wypłatę przedmiotowego dodatku, jednak wyłącznie za okres od stycznia do września 2013 r. Jednocześnie oddalono powództwo w pozostałym zakresie, tj. zapłaty dodatku za okresy po dacie wydania wyroku. Wobec powyższego podtrzymuje się stanowisko dotyczące nienależnej wypłaty przedmiotowego dodatku Dyrektorowi Sądu za okres od dnia 01.10.2013 r. do czasu wejścia w życie nowelizacji ustawy *Prawo o ustroju sądów powszechnych*, wyrażone dotychczas w projekcie wystąpienia pokontrolnego.

Z uwagi na powyższe ustalenia kontroli wnoszę o niezwłoczne podjęcie działań, mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości i uchybień oraz zapobieżenie ich powstawaniu w przyszłości, polegających na:

1. Podjęciu kroków, które pozwoliłyby na zwrot nienależnie przyznanego i wypłaconego Dyrektorowi Sądu dodatku za wieloletnią pracę za okres październik-grudzień 2013 r. oraz styczeń 2014 r.
2. Dokonywaniu w przyszłości wypłaty dyrektorowi sądu wynagrodzenia, przyznanego na podstawie art. 32c ustawy *Prawo o ustroju sądów powszechnych*, stosownie do decyzji finansowych wydanych przez Ministra Sprawiedliwości, natomiast w przypadku dodatku za wieloletnią pracę, przyznawaniu oraz dokonywaniu wypłaty dodatku, przestrzegając art. 32d ww. ustawy, z jednoczesnym uwzględnieniem ewentualnych zmian przepisów prawa w tym zakresie.

Proszę jednocześnie o przekazanie, w terminie do dnia 26 czerwca 2015 r., pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Jerzy Hoźdron
SEKRETARZ STANU

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch egzemplarzach:

łzi-Widzewa w Łodzi, Wioletta Sychniak,

wiedliwości - a/a

ps